

[Krag.]

at en enkelt af disse Institutioner kuldsejlede som den eneste, der har maattet indstille Virksomheden, siden Loven af 1851 om disse Institutioners Oprettelse blev givet. Man maatte altsaa stiltiende lade Loven sove. Gøres Grænserne alt for snævre, kan vi blive nødt til det ogsaa i den kommende Tid, men det er dog en Side af Sagen, som maa prøves, inden denne Lovgivning bliver gennemført. Jeg tror, at indtil vi kommer ind i mere normale økonomiske Forhold, end vi lever under nu, vil det være fuldt ud fyldestgørende, om man var vendt tilbage til Loven af 1855, som den blev revideret i 1912, da der var en Periode, hvor dette maatte forekomme i høj Grad paatrængende, idet Diskontoen var oppe paa 5½ pCt. Det var ogsaa paa det Tidspunkt, Sparekasserne krævede Tilbagegang til de gamle Bestemmelser. Nu da Diskontoen ligger væsentligt lavere, er Kravet ikke saa stort.

Jeg haaber derfor, der skal blive Tid til Overvejelse af Lovgivningen, men det er, som sagt, en interessant ny Bane, hvorpaa den højtærede Minister har rejst Problemet med dette Lovforslag, som jeg kan anbefale til en alsidig, saglig, men ogsaa velvillig Overvejelse. Intet skulde glæde mig mere, end om der kunde fremkomme et Resultat, som kunde tjene til, inden for de Grænser, som selve Pengemarkedet fastsætter, at billiggøre Kapitalen, som Erhvervslivet har Brug for, ogsaa den Kapital, for hvilken der gives Sikkerhed i fast Ejendom.

Aksel Møller: Den højtærede Minister har med dette Lovforslag ønsket at bryde med en gammel Tradition i dansk Lovgivning. Saa længe Staten har interesseret sig for disse Forhold, har den rettet sine Bestræbelser mod en Fastsættelse af et Maksimum for den *nominelle* Rente. At det er gammel Grund, vi færdes paa, ses alene deraf, at man i Lovforslagets § 5 har fundet det fornødent at ophæve Danske Lov 5—5 om Rente: „I Rente af Penge, Korn og andet kan ej højere tagis end sex af hundrede aarligen“. Bestemmelsen staar ganske vist næppe ved Magt i sin Helhed, men det, at den har fundet sin Grav i dette Lovforslags § 5, er et Tegn paa, hvor langt tilbage den Rentelovgivning, vi har levet paa her i Landet, gaar. Al senere Lovgivning paa dette Omraade har, som det ærede Medlem Hr. Krag var inde paa, haft samme Formaal: at lægge Loft over den nominelle Rente.

Naturligvis har denne Politik Gennem-

førelse krævet Ventiler gennem de skiftende Rentebevillingslove, der har aabnet Adgang til højere Rente mod indenrigsministeriel Bevilling, som formentlig aldrig nogen Sinde er nægtet. Disse Rentebevillinger blev gennem Tiderne en Formsag, snart tillodes op til 5 pCt., snart 6, afhængigt af de skiftende Konjunkturer og den skiftende Rente-politik, der førtes her i Landet.

Betalingen for at nøjes med den maksimale Rente maatte Laantagerne op gennem Tiderne lide gennem Kurstab, større eller mindre. Gennem Kursen over for Pari vævedes den nominelle Rente sammen med den effektive Rente for det bestemte Laan, alt efter som den individuelle Karakter var i Løbetid, Provision og Risiko.

Disse Kurstab har ogsaa været Genstand for Debat i det høje Ting, og dør har der i de senere Aar særlig af Landbruget været rettet forskellige forbitrede Angreb mod Laantagerens Kurstab, idet en lav Kurs ofte betyder, at Laantageren ikke har kunnet konvertere til en lavere Rente, naar Pengemarkedet berettigede dertil.

I det hele taget har den højtærede Indenrigsminister jo utvivlsomt Ret, naar han peger paa den Mangel, der er i den gældende Lovgivning over for Spørgsmaalet om Adgang til Konvertering, almindelig som privat. Det raadende Princip paa dette Renteomraade har altsaa været: en lav nominel Rente og større Kurstab, medens det, vi staar over for i Dag, er et Forslag fra den højtærede Indenrigsminister om for visse Laans Vedkommende at gaa over til det modsatte System: højere nominel Rente og til Gængæld ringere Kurstab.

Hvilket af disse to Systemer der bør have Fortrinet, kan man med Rette være i Tvivl om, naar man forleden hørte Indenrigsministerens Forelæggelsestale og i Dag hørte det ærede Medlem Hr. Krag's Gennemgang af Lovforslaget; der kan i Sandhed siges baade pro et contra i denne Sag. Jeg tror, det vilde være naturligt at gøre opmærksom paa, hvad formentlig ingen i denne Sal er i Tvivl om, at intet af disse Systemer, hvilket af dem man end hælder til, vil faa nogen Indflydelse paa det almindelige Renteniveau. Det er jo heller ikke tilsligtet. Det, der er Spørgsmaalet ved denne Lovgivning, den tidligere som den foreslaaede, er, ad hvilken Vej det almindelige Renteniveau lettest kan trænge igennem ved Udlaan mod Pant i fast Ejendom. Og for den Vej, som den højtærede Indenrigsminister har angivet i Lovforslaget og i sin Forelæggelsestale, taler tre Grunde, sagde den højtærede Indenrigsminister. For